

Sygn. akt IV CSK 565/19

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa K. B.
przeciwko J. S.
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 lipca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 9 maja 2019 r., sygn. akt XVI Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwana J. S. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w G., który na skutek apelacji powoda K. B. dokonał zmiany wyroku Sądu Rejonowego w K. w ten sposób, że uznał umowę o podział majątku wspólnego, zawartą przez skarżącą z dłużnikiem, I. D., za bezskuteczną względem powoda w zakresie dotyczącym przysługującego dłużnikowi udziału w bliżej określonym własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego - do wysokości 50 000 złotych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna to nadzwyczajny środek zaskarżenia o celu przede wszystkim publicznoprawnym. Celem tym jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa oraz spójności i prawidłowości wykładni prawa. Realizacji powyższej funkcji służy uregulowana w art. 398⁹ k.p.c. instytucja przedsądu. Stosownie do tego unormowania Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podejmowanie odrębnej decyzji w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania ma również na celu realizację zasady szybkości postępowania oraz pozwala zaakcentować wysoce sformalizowany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, o którym świadczą określone wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Jako przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania skarżąca wskazała na jej oczywistą zasadność. Oparcie wniosku na tej przesłance wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd II instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (post. Sądu Najwyższego z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Oczywista wadliwość kwestionowanego orzeczenia musi występować w ramach podstaw skargi (post. Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2001 r., III CKN 557/01).

Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd II instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżąca wyraziła przekonanie, że zawarcie umowy o podział majątku wspólnego, której dotyczy niniejsze postępowanie, nie doprowadziło do pokrzywdzenia powoda, ponieważ w chwili dokonania tej czynności dłużnik był niewypłacalny, a objęty podziałem składnik majątku w postaci spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego był obciążony hipotecznie w stopniu uniemożliwiającym powodowi zaspokojenie się z tego prawa. Skarżąca przedstawiła stanowisko, że uwzględnienie kolejności zaspokojenia wierzytelności w postępowaniu egzekucyjnym, jak również zasad ustalania ceny wywołania w toku sprzedaży licytacyjnej oraz wielkości udziału dłużnika w prawie należącym do majątku wspólnego, powinno prowadzić do wniosku, że zaskarżona czynność pozostawała bez wpływu na możliwość realizacji wierzytelności powoda.

Analiza motywów zaskarżonego wyroku oraz odnoszącego się doń wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie uzasadnia tezy o oczywistej zasadności skargi. Wbrew stanowisku skarżącej, wystąpienie przesłanki pokrzywdzenia wierzyciela nie wyczerpuje się w ustaleniu, że w przypadku niedokonania kwestionowanej czynności prawnej zostałby on zaspokojony z majątku dłużnika, który, jak określiła to skarżąca, „został przekazany pozwanej”. Spełnienie przesłanki pokrzywdzenia wierzyciela następuje już w razie ustalenia, że doszło do pogorszenia sytuacji wierzyciela z perspektywy przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego z danego składnika, będącego korzyścią majątkową uzyskaną przez osobę trzecią, tzn. dłużnik stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż był przed dokonaniem czynności.

Skarżąca wywód o braku takiego pogorszenia oparła na założeniach odbiegających od ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy oraz na własnych hipotezach co do dalszego rozwoju zdarzeń, m.in. w kwestii uzyskania kwoty z ewentualnej sprzedaży egzekucyjnej na najniższym poziomie, uwzględniającym ceny wywołania w kolejnych terminach licytacji. Pominęła tym samym, że - co wynika z wiążących Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych sprawy - tylko jeden z wierzycieli hipotecznych korzystałby z pierwszeństwa zaspokojenia należności. Z pierwszeństwa takiego nie korzystałaby natomiast najwyższa kwotowo wierzytelność, zabezpieczona hipoteką przymusową wpisaną już po

zajęciu prawa, z którego prowadzono postępowanie egzekucyjne. Zaspokajanie stosunkowo innych długów nie pozbawiałoby natomiast możliwości uzyskania przez powoda choćby częściowego pokrycia swej wierzytelności, co oznacza, że byłby on w sytuacji korzystniejszej od wariantu wykluczającego w ogóle możliwość prowadzenia egzekucji z uzyskanego przez pozwaną prawa do lokalu.

W świetle powyższego odmiennie należało także ocenić rzekomy brak wpływu kwestionowanej w sprawie czynności na możliwość realizacji wierzytelności powoda, wynikający, zdaniem skarżącej, z tej przyczyny, że po uwzględnieniu udziału dłużnika w egzekwowanym prawie, z kwoty uzyskanej z egzekucji konieczne byłoby zaspokojenie również m.in. kosztów egzekucyjnych. Sama perspektywa zaspokojenia tych, nieokreślonych co do wysokości, kosztów nie uzasadnia stanowiska o utracie przez wierzyciela pauliańskiego szans na zaspokojenie swojej wierzytelności, zwłaszcza że nie mają umotywowanych podstaw sugestie skarżącej, iż kwota uzyskana z egzekucji oscylowałaby wokół ceny wywołania, która w drugim terminie licytacyjnym wynosi $\frac{2}{3}$ wartości zbywanego prawa ustalonej na etapie opisu i oszacowania. Przeciwno oparciu się na szacunkach skarżącej przemawia zarówno dynamika sprzedaży licytacyjnej, jak i zmienna w czasie (lecz generalnie rosnąca) wartość praw do lokali mieszkalnych. Ogólne wskazanie w skardze, że w określonym układzie zdarzeń wierzyciel pauliański mógłby nie uzyskać zaspokojenia swej wierzytelności, nie podważa więc, a tym bardziej: nie podważa w sposób oczywisty, zasadności stanowiska Sądu II instancji.

Uzupełniając wypada przypomnieć, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej musi mieć odzwierciedlenie w zasadności zarzutów, które w razie przyjęcia skargi do rozpoznania decydowałyby o skuteczności tego środka zaskarżenia. Tymczasem w badanym przypadku z treścią uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania bezpośrednio koresponduje wyłącznie zarzut naruszenia art. 527 § 2 k.c. „przez jego błędną wykładnię, skutkującą uznaniem zaskarżonej czynności za bezskuteczną, podczas gdy w dacie zawarcia zaskarżonej umowy nieruchomości była obciążona hipotecznie w takim stopniu, że dłużnik wskutek dokonania tej czynności nie stał się niewypłacalny [...] a zatem nie doszło do pokrzywdzenia wierzyciela”. Skarżąca nie sformułowała natomiast

zarzutu naruszenia art. 527 § 1 k.c., podczas gdy z wywodów skargi wynika, że ostatecznym celem skarżącej było zakwestionowanie uznania, iż doszło do spełnienia się przesłanki zastosowania przywołanego ostatniego przepisu.

Kierując się powyższymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że z analizy skargi nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1, co uzasadniało odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

jw